

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
Допущено до захисту

Завідувач кафедри
_____ Герасименко В.Г.
“ ___ ” _____ 2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління готельним та ресторанным бізнесом»
(назва магістерської програми)

за темою:

«Перспективні напрями використання інновацій на підприємствах ресторанного господарства»

Виконавець
студент факультету міжнародної економіки

Кузнецов Станіслав Олександрович
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник
к.е.н., ст. викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Наймарк Катерина Артурівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

АНОТАЦІЯ

Кузнецов С.О., «Перспективні напрями використання інновацій на підприємствах ресторанного господарства», кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Готельно-ресторанна справа»

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Випускна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження - перспективні напрями використання інновацій на підприємствах ресторанного господарства.

У роботі розглянуто теоретичні основи функціонування інновацій на підприємствах ресторанного господарства, вивчено концептуальні засади інноваційного розвитку ресторанного господарства в Україні

У аналітичній частині роботи надано специфіку діяльності кафе-бару «ВДВ»

Зроблено економічне обґрунтування вдосконалення інноваційної діяльності кафе-бару «ВДВ» за рахунок впровадження конкретних інноваційних пропозицій.

Ключові слова: заклади ресторанного господарства, інновація, інноваційна діяльність, концептуальні засади, інноваційний розвиток.

ANNOTATION

Kuznetsov S., « Perspective directions of the innovations using at the restaurant industry enterprises», thesis for Master degree in specialty «Hotel and Restaurant business»
Odessa National University of Economics
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters.

Object of study - promising directions of use of innovations in the restaurant industry enterprises.

The article deals with the theoretical foundations of innovational development in restaurant industry activities, the conceptual bases of innovative development of restaurant economy in Ukraine are studied.

In the analytical part of the work, the specifics of the activity of the «VDV» café-bar are given.

The economic substantiation of improving the innovation activity of the «VDV» café-bar has been made due to the introduction of specific innovation proposals.

Key words: restaurant establishments, innovation conceptual bases Innovative development

Зміст

Вступ.....	4
Розділ 1. Теоретичні основи функціонування інновацій на підприємствах ресторанного господарства	
1.1. Сутність та основні види підприємств ресторанного господарства.....	6
1.2. Особливості використання інновацій на підприємствах ресторанного господарства.....	17
1.3. Концептуальні засади інноваційного розвитку ресторанного господарства в Україні	23
Розділ 2. Аналіз напрямів функціонування інновацій на підприємствах ресторанного господарства на прикладі кафе-бару «ВДВ»	
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності кафе-бару «ВДВ».....	37
2.2. Напрями використання інновацій у діяльності кафе-бару «ВДВ»...	45
2.3. Аналіз конкурентного середовища кафе-бару «ВДВ».....	49
Розділ 3. Шляхи використання інновацій щодо розвитку підприємств ресторанного господарства на прикладі кафе-бару «ВДВ»	
3.1. Пропозиції щодо реалізації концептуальних засад інноваційного розвитку ресторанного господарства в Україні.....	56
3.2. Комплекс заходів щодо активізації інноваційної діяльності кафе-бару «ВДВ».....	65
3.3. Економічне обґрунтування впровадження інновацій у діяльності кафе-бару «ВДВ».....	71
Висновки.....	79
Список літератури.....	82

ВСТУП

Актуальність теми. Ключовим напрямком досягнення економічного зростання і підвищення якості життя населення в сучасному світі є розвиток інноваційної діяльності, широке поширення інноваційних технологій, продуктів і послуг. В даний час в розвинених країнах 70-85% приросту валового внутрішнього продукту припадає на частку нових знань, втілюваних в інноваційних технологіях виробництва і управління. Це дозволяє робити висновок про становлення суспільства, заснованого на знанні. Знання, втілене у інноваційній продукції, стає основним капіталом в суспільстві на постіндустріальній стадії його розвитку. Посилення ролі та значення інноваційної діяльності в суспільному розвитку призводить до того, що темпи розробки і реалізації інновацій різко зростають. Інновації збільшують доходи компаній, прискорюють зростання, являють собою основу для створення конкурентної переваги, притягають інвесторів і споживачів.

Метою випускної роботи є розробка та обґрунтування практичних рекомендацій організаційно-економічного характеру, спрямованих на розвиток використання інновацій на підприємствах ресторанного господарства на прикладі кафе-бару «ВДВ».

Задачами даного дослідження є:

- вивчення сутності та основних видів підприємств ресторанного господарства;
- розгляд особливостей використання інновацій на підприємствах ресторанного господарства;
- аналіз концептуальних засад інноваційного розвитку ресторанного господарства в Україні;
- вивчення організаційно-економічної характеристики одеського кафе-бару «ВДВ»;
- дослідження напрямів використання інновацій у діяльності кафе-бару «ВДВ»;

- аналіз конкурентного середовища кафе-бару «ВДВ»;
- пропозиції щодо реалізації концептуальних засад інноваційного розвитку ресторанного господарства в Україні;
- комплекс заходів щодо активізації інноваційної діяльності кафе-бару «ВДВ»;
- економічне обґрунтування впровадження інновацій у діяльності кафе-бару «ВДВ».

Об'єктом дослідження є перспективні напрями використання інновацій на підприємствах ресторанного господарства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів, пов'язаних з можливістю винаходу перспективних напрямів використання інновацій на підприємствах ресторанного господарства».

Для написання даної роботи були використані наступні **методи** дослідження: діалектичний метод пізнання, абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення та формулювання висновків), ситуаційний аналіз, метод середніх, абсолютних та відносних величин, порівняння, графічний, економіко-статистичний тощо.

Інформаційну базу склали наукові публікації та монографічні видання вітчизняних та зарубіжних учених, нормативно-правові акти України, дані офіційного сайту Державної служби статистики України, матеріали наукових конференцій, Інтернет-ресурси, дані офіційного сайту кафе-бару «ВДВ» та його найближчих конкурентів.

Кваліфікаційна робота містить 88 сторінок, 16 таблиць, 6 рисунків, список літератури з 60 найменувань.

ВИСНОВКИ

У першому розділі роботи розглянуто теоретичні основи функціонування інновацій на підприємствах ресторанного господарства, з'ясовано сутність та основні види підприємств ресторанного господарства, визначено особливості використання інновацій на підприємствах ресторанного господарства, вивчено концептуальні засади інноваційного розвитку ресторанного господарства в Україні.

У другому розділі роботи проведено аналіз напрямів функціонування інновацій на підприємствах ресторанного господарства на прикладі кафе-бару «ВДВ», розглянуто організаційно-економічна характеристика діяльності кафе-бару «ВДВ», окреслені напрями використання інновацій у діяльності кафе-бару «ВДВ», проведено аналіз конкурентного середовища кафе-бару «ВДВ».

В Україні інноваційна активність, на жаль, дуже низька. У 2016 році, згідно з даними агентства «Bloomberg», Україна посіла 42 місце в рейтингу країн за індексом інноваційності економіки і опустилась на одну позицію нижче порівняно з 2015 роком. Оцінка була проведена серед 200 країн світу з найбільш інноваційною економікою за семи критеріями: розвиток дослідної бази, виробництво товарів с високою доданою вартістю, частка дипломованих спеціалістів на ринку праці, продуктивність праці, ступінь використання hi-tech технологій, активність бізнесу в сфері патентування винаходів і концентрація дослідницьких центрів. За кількістю дипломованих спеціалістів Україна посіла четверте місце, однак мала найгірший рівень продуктивності праці. Отже, українська економіка характеризується низьким результативним показником інноваційної активності за значного наукового потенціалу. Є багато причин, які гальмують розвиток інноваційної діяльності та венчурного підприємництва на сучасному етапі. Чинне законодавство України містить лише обмежену кількість пільг для інноваційних підприємств та організацій, що негативно відображається на масштабах і темпах науково-технічного прогресу. Гостра криза, у якій перебуває

економіка України, бюджетний дефіцит, брак довгострокового фінансування і кредитування, нестача власних коштів та нерозвиненість ринкових механізмів стримують інноваційні процеси в національній економіці.

У третьому розділі роботи визначені шляхи використання інновацій щодо розвитку підприємств ресторанного господарства на прикладі кафе-бару «ВДВ», наведено пропозиції щодо реалізації концептуальних засад інноваційного розвитку ресторанного господарства в Україні, запропоновано комплекс заходів щодо активізації інноваційної діяльності кафе-бару «ВДВ», запроваджено економічне обґрунтування впровадження інновацій у діяльності кафе-бару «ВДВ».

Розглянутий в роботі кафе-бар «ВДВ» є найбільшим за об'ємом надаваних послуг закладом ресторанного господарства у парку ім. Горького. Відповідальний підхід і креативність; нові ідеї щодо покращення рівня звучності та задоволеності клієнтів; професійна команда та високий рівень сервісу; завжди смачна їжа за привабливими цінами – основні переваги кафе-бару «ВДВ».

Проведена в роботі діагностика кафе-бару «ВДВ» дозволила виявити ряд позитивних сторін у функціонуванні закладу при незначних недоліках, які можна вирішити за рахунок додаткових капіталовкладень.

Проведений аналіз економічних показників кафе-бару «ВДВ» виявив факт беззбитковості роботи закладу із показником рентабельності 8,3%.

В результаті дослідження інноваційної діяльності закладу виявлено, що кафе-бар «ВДВ» проводить активну роботу над впровадженням інновацій, а також, на основі цих даних, був розроблений ряд рекомендацій щодо підвищення його інноваційної активності, серед яких:

- впровадження дисконтної системи на підприємстві;
- впровадження автоматизованої системи зв'язку клієнтів із персоналом;
- впровадження системи онлайн-бронювання столиків, згідно американської платформи «OpenTable».

Розвиток підприємств ресторанного господарства України залежить від загальних тенденцій розвитку економіки країни в цілому, а також кон'юнктури ринку та нових прогресивних бізнес-моделей розвитку. Результати проведеного дослідження свідчать, що галузь є не достатньо розвиненою, що свідчить про наявність значного незадіяного потенціалу до розвитку та можливості щодо освоєння нових сегментів ринку. Є чимало причин, які гальмують розвиток інноваційної діяльності та венчурного підприємництва і знижують ефективність їхнього функціонування. Перешкоди до впровадження інноваційних технологій в закладах ресторанного господарства зазвичай такі: висока вартість інноваційних розробок, необхідність адаптації до них працівників підприємства, а також, нарешті, те, що управлінці, як правило, зосереджені на отриманні прибутку з поточної діяльності підприємства, незважаючи на те, що інноваційні рішення дадуть змогу отримати більший прибуток у майбутньому. Перспективи подальших досліджень будуть полягати в обґрунтуванні методичного інструментарію вибору оптимальної стратегії розвитку підприємств ресторанного господарства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Kravchenko O.M. Development tendencies of Ukrainian Restaurant Industry / I.I. Sokoly, O.M. Kravchenko // Wirtschaft und Management: Theorie und Praxis: Sammelwerk der wissenschaftlichen Artikel. – Vol. 1. – Verlag SWG imex GmbH, Nurnberg, Deutschland, 2014. – 448 с. – С. 105 – 110.
2. Адаменко О.А. Концептуальні засади інноваційного розвитку підприємств / О.А. Адаменко // Наукові праці Національного ун-ту харчових технологій. – 2010. – № 35. – С. 5-10.
3. Алексеев Д. Успешный ресторан-эмоций и расчет Д. Алексеев // Ресторанные ведомости. – № 5 – 2012. – С. 165–169.
4. Бреус О. Ресторанный Бизнес. Как организовать услуги по доставке обедов / О. Бреус // журнал «Услуги и сервис». – №4 – 2011. – С. 48–55.
5. Васильчик О.О. Інноваційна діяльність у ресторанному господарстві [Текст]: підручник К.В. Антипов . - М. : Изд. Будинок "Дашков і До", 2002 . - 148 с.
6. Галасюк К. А. Аналіз стану та динаміки інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств готельного господарства / К. А. Галасюк, В. Г. Герасименко // Культура народів Причорномор'я : научный журнал. – Симферополь : ТНУ им. В. И. Верадского, 2013. - № 265. – Т.2. – С. 135-140.
7. Галасюк К. А. Інновації як інструмент подолання кризових явищ на підприємствах готельного господарства / К. А. Галасюк // Науковий вісник ОНЕУ: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Процеси сучасної глобалізації і Україна». – №2 (181). - Т. І. Економіка. Політика. Одеса : ОНЕУ, 2013. - С. 13 – 21.
8. Галасюк К. А. Класифікація інновацій на підприємствах готельного господарства // Економіка підприємства : сучасні проблеми теорії та практики : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (18 вересня 2015 р.). – Одеса : Атлант, 2015. – С. 105-106.

9. Галасюк К. А. Основні підходи до оцінки інноваційного потенціалу підприємства / К. А. Галасюк // Вісник Дніпропетровського університету. – Дніпропетровськ : ДНУ ім. Олесья Гончара, 2015. – № 2. – С. 55–60.
10. Галасюк К. А. Проблемні питання щодо визначення базових понять інноватики в сфері туризму / К. А. Галасюк // Науковий вісник ОНЕУ: матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів та аспірантів «Світові кризи: причини і наслідки». - №3 (182). Одеса : ОНЕУ, 2013. – С. 159 – 168.
11. Галасюк К.А. Гастрольне меню на підприємствах ресторанного господарства як складова маркетингової програми // Теорія, практика та інновації розвитку туристичної та готельно-ресторанної індустрії : матеріали міжнародної конференції (28-29 травня 2017, Умань).
12. Галасюк К.А. Оцінка інноваційного потенціалу підприємств готельного господарства : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04 / Галасюк Катерина Артурівна. – Одеса, 2016. – 304 с.
13. Галасюк К.А. Популяризація підприємств ресторанного господарства у мережі Інтернет : матеріали XXXIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2017. – Вип. 33. – 250 с.
14. Галасюк К.А. Специфіка маркетингової діяльності підприємств ресторанного господарства // Проблеми обліку, аудиту, аналізу та оподаткування в умовах глобалізації економіки : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 25.05.2017 р. – Кривий Ріг, 2017.
15. Галасюк С.С., Перетятко Ю.М. Основні тенденції розвитку ресторанного бізнесу в світі / Перетятко Ю.М. // Економічні проблеми сучасності та концепція сталого розвитку держави та регіонів: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Одеса: 2014. – С. 103-106.

16. Давідов М.В. Шляхи організаційно-фінансового забезпечення інноваційного процесу на підприємствах України / М.В. Давідов // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 4. – С. 130-134.
17. Діяльність суб'єктів господарювання за 2015 рік: статистичний збірник. – К.: ТОВ «Вид-во «Консультант»», 2016. – 455 с.
18. Дорошенко В. Територіальна організація підприємств ресторанного господарства України / В. Дорошенко, К. Дмитрієва // Географія : зб. наук. праць. – 2011. – № 58. – С. 27-30.
19. ДСТУ 4281:2004.Заклади ресторанного господарства. Класифікація.-Введ. 31.03.2004. – К.: Держспоживстандарт України, 2004. – 12 с.
20. Закон Парето, або принцип 80/20 // Статті, поради, інструкції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://megasite.in.ua/57594-zakon-pareto-abo-princip-80-20.html>
21. Затуливетров А. Ресторан. З чого розпочати, як досягти успіху. Ради власникам і керівникам. - СПб.: Пітер, 2008. - 213 с.
22. Іванова Л.О. Моніторинг світового ринку готельних і ресторанних послуг: навч. посібник / Л.О. Іванова, О.М. Музика. – Львів: «Магнолія 2006», 2012. – 226 с.
23. Ілляшенко С.М. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: [монографія] / С.М. Ілляшенко. – Суми: Університетська книга, 2005. – 582 с.
24. Карсенін В. Проблеми розвитку ресторанного господарства в Україні. / В. Карсенін, Т. Ткаченко – К. : Економіка України, 2011. – С. 41–46.
25. Константинов Е.Л. Інновації і інноваційна діяльність. Навчальний посібник. М., 1998.
26. Крилова Л.В. Інноваційні ресторани технології. Електронний курс лекцій Д.: ДонНУЕТ, 2010.-186 с.

27. Крістофер Энертон-Томас "Ресторанний бізнес" - М, "Росконсульт" 1999.
28. Лебедєва Р. Ю. Інноваційний менеджмент трансформації підприємств сфери послуг : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04 / Лебедєва Ріта Юріївна. – Київ, 2009. – 216 с.
29. Лесникова О. В. Управление инновациями на предприятиях индустрии гостеприимства дис. на соиск. науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.05 / Лесникова Ольга Валентиновна. – Москва, 2009. – 173 с.
30. Литвиненко Т. К. Новітні технології обслуговування у сфері ресторанного бізнесу / Т. К. Литвиненко – К. : Знання. – 2011. – 215 с.
31. Ляндау Ю.В., Пономарьов М.А. Процессное управління і інновації в ресторанному бізнесі // Менеджмент сьогодні. - 2011. - №3.
32. Марвин Б. Маркетинг ресторану. Як притягнути клієнта і утримати у вашому ресторані. - М: ВВРРГ, 2007. - 69 с.
33. Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції «Розвиток сталого туризму: виклики і можливості для туристичного та готельно-ресторанного бізнесу» [Електронний ресурс] – Режим доступу: / <http://dSPACE.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5844/1/> с. 458
34. Мединский В.Г., Скамай Л.Г. Інноваційне підприємництво. Навчальний посібник для Внз. М.: Юнити-Дана, 2002.
35. Мережа роздрібної торгівлі та ресторанного господарства підприємств. Статистичний щорічник (станом на 1 січня 2014 року). Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
36. Мережа роздрібної торгівлі та ресторанного господарства підприємств на 1 січня 2014 року: стат. бюл. – К. : Державна служба статистики України, 2014. – 124 с.
37. Михайліченко Г. І. Інноваційний розвиток туризму: монографія / Г. І. Михайліченко. – К. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 608 с.

38. Михайліченко Г. І. Інноваційний потенціал туристичного підприємства / Г. І. Михайліченко // Економіка розвитку. – 2013. – №1 (65). – С. 109–117.
39. Михайліченко Г. І. Інноваційний розвиток туристичних підприємств: напрями змін та фактори впливу / Г.І. Михайліченко // Економіка. Управління. Інновації. – 2012. – №1 (7).
40. Михайліченко Г. І. Управління інноваційним розвитком туристичних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Г. І. Михайліченко. – Київ, 2014. – 20 с.
41. Николаев А. И. Инновационное развитие и инновационная культура / А. И. Николаев // Наука и наукознание. – 2001. – №2. – С. 54-65.
42. Ніронович Н. І. Теоретичні аспекти інновацій [Електронний ресурс] / Н. І. Ніронович // Вісник нац. ун-ту «Львівська політехніка». – 2001. – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/8633/1/74.pdf>.
43. Новиков В. С. Инновации в туризме / В.С. Новиков. – М.: Академия, 2007. – 208 с.
44. Новікова О.В. Організація харчування та обслуговування туристів на підприємствах ресторанного господарства: Навчальний посібник./ - Х.: Світ Книг, 2014. — 411 с.
45. Організація послуг харчування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://generation.at.ua/load/knigi/organizacija_poslug_kharchuvannja_lviv_2006/124-1-0-212.
46. Основи психології маркетингу. Навчальний посібник. Донецьк - 2006, М.Н. Коваленко О.О.
47. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
48. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. — Одеса : ОНЕУ, 2016. — 350 с.

49. П'ятницька Г.Т. Інноваційні ресторани технології основи теорії: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Г.Т. П'ятницька, Н.О. П'ятницька. – К.: Кондор, 2013. – 248 с.
50. Поршнеv А.Г. Управление инновациями в условиях перехода к рынку. — М.: РИЦЛО «Мегаполис-Контакт», 1993.
51. П'ятницька Г.Т. Ринок ресторанного господарства України: сучасний стан і перспективи розвитку / Г.Т. П'ятницька // Економіст : зб. наук. праць. – 2004. – № 4. – С. 57-61.
52. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку: монографія / під заг. ред. В. Г. Герасименка. – Одеса: Астропринт, 2013. – 304 с..
53. Русавська В. А. Гостинність в українській побутовій культурі ХІХ ст. / В. А. Русавська // Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Київ 2007 р. – 187 с
54. Украина снизила позицию в ТОП-50 самых инновационных экономик мира по версии «Bloomberg» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zn.ua/ECONOMICS/ukraina-snizila-poziciyu-v-top-50-samyh-innovacionnyhekonomik-mira-po-versii-bloomberg-236161_.html
55. Федцов В.Г. Культура ресторанного сервісу : навчань. посібник. 2-е видавництво - М.: Дашков і До, 2010. - 248 с.
56. Франсен Холворсен. Основы кейтеринга : как организовать выездное обслуживание / Холворсен Франсен – М. : Ресторанные возможности, 2005. – 214 с.
57. Шамара І.М. Тенденції розвитку ресторанного господарства як складової туристичної галузі України / І.М. Шамара // Вісник ХНУ ім. В.Н.Каразіна Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. – Х: ХНУ, 2013. – № 1042. – С.151-153.
58. Шталь Т.В. Сучасний стан та тенденції розвитку ресторанного господарства України та Харківського регіону / Шталь Т.В., Кот О.В., Дядін А.С. Вісник Львівської комерційної академії. - 2011. Серія Економічна. Випуск 38. - С.137-141.

59. Шумпетер Й.А. Теорія економічного розвитку / Й.А. Шумпетер. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 342 с.
60. Янковский К.П. Введення в інноваційне підприємництво. Спб: Пітер, 2004.